

När det rätta blir det lätta

- är “nudging” ett
användbart styrmedel i
politiken?

Francisca Ramsberg
15 dec 2016

Definition av beteendeinsatser

- **Utformning av valsituationer inom offentlig sektor i linje med redan beslutade mål för politiken**
- **Beteendeinsatser syftar till att påverka beteenden**
 - **inte ändra värderingar**
 - **inte begränsa handlingsfriheten**
 - **vara i den allmännas intresse**

Frågeställningar

- **Vilka erfarenheter finns av beteendeinsatser?**
- **Inom vilka områden kan beteendeinsatser prövas?**
- **Om det skulle tillämpas mer systematiskt, hur kan ett arbete organiseras?**

Tillvägagångssätt

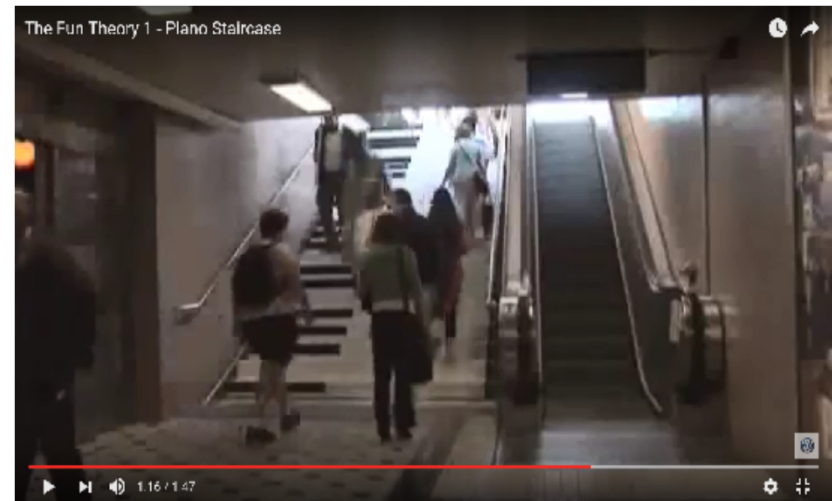
- **Litteraturgenomgång**
 - aktuell forskning inom beteendekonometri och från tillämpningen
- **Internationell jämförelse**
 - finns verksamheter i mer än 50 länder
- **Intervjuer**
 - beslutsfattare i Sverige och USA, forskare, representanter för verksamheter i andra länder

Varför tar vi inte trappan oftare?

https://www.google.se/search?hl=sv&q=volkswagen+fun+theory+piano+stairs&gws_rd=cr,ssl&ei=fFbxV7WRKlelsgGf26K4Dw

Varför tar vi trappan nu?

- Nyhet
 - Fångar uppmärksamhet
 - Gör vad andra gör
 - Goda intentioner fanns redan
-
- Inga ekonomiska styrmedel...

Kort om beteendekonometri

- **Forsking om hur människor faktiskt fattar beslut**
- **Grundar sig i psykologi och nationalekonomi**
- **Individens beslutsfattande påverkas bl.a. av:**
 - status quo bias
 - tidsinkonsistenta preferenser
 - sociala normer

Exempel: status quo bias

- **Hur minska pappersförbrukningen?**
- **Två åtgärder prövades:**
 - information om förval
 - automatisk ändring av förval
- **Resultat:**
 - ingen effekt av information
 - 15 % lägre pappersförbrukning med automatisk ändring av förval

Källa: Egebark & Ekström, 2016.

Exempel: tidsinkonsistenta preferenser

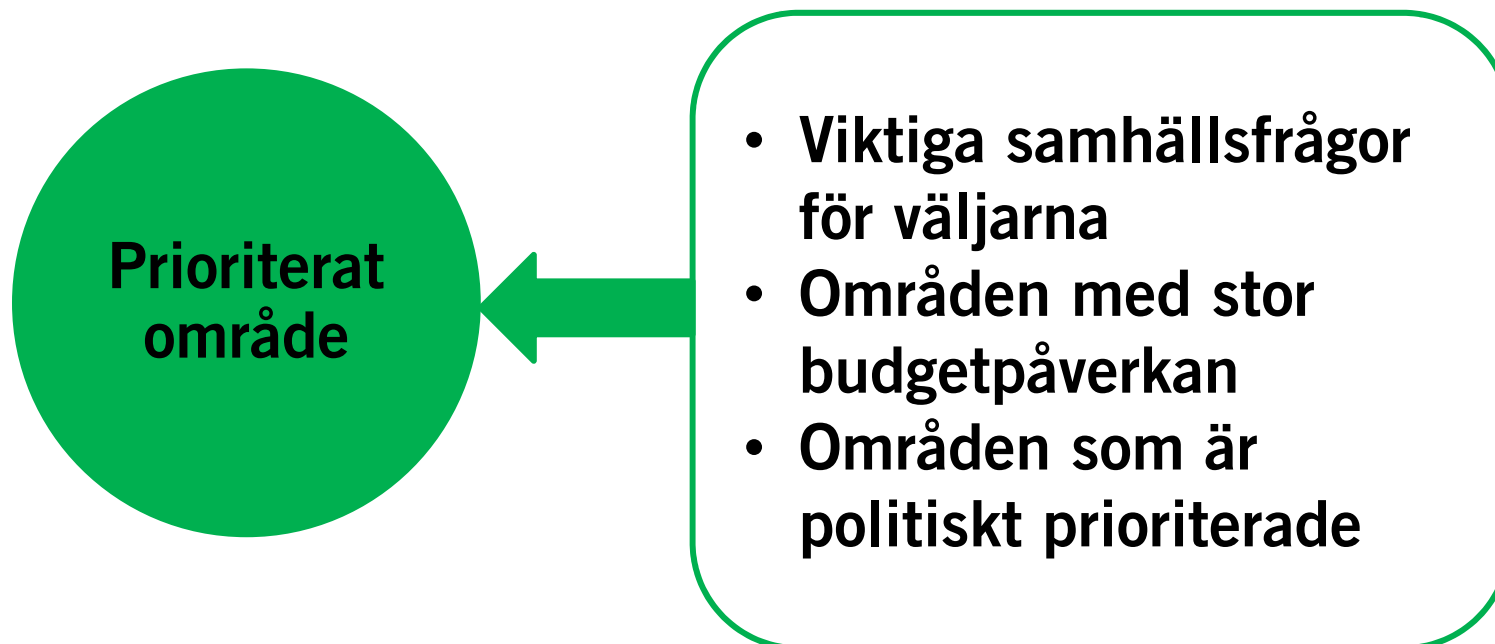
- **Hur minska energiförbrukningen?**
- **Flera åtgärder prövades:**
 - höja bidraget
 - oförändrat bidrag men erbjuda vindsröjning
- **Resultat:**
 - marginell ökning när bidraget höjdes
 - tredubbel efterfrågan när vindsröjning erbjöds

Källa: Halpern, 2015.

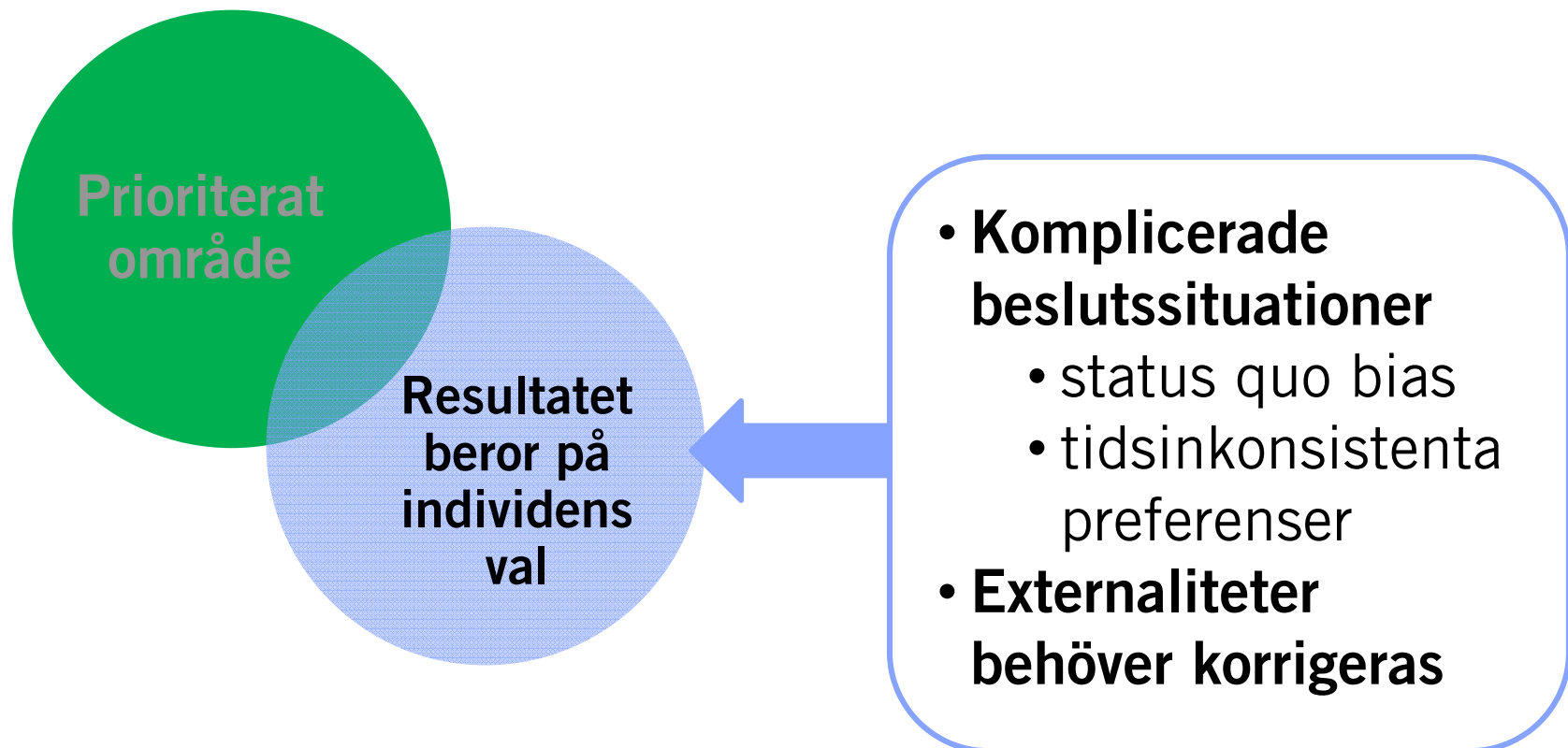
Exempel: sociala normer

- Hur få fler att fullfölja sin vuxenutbildning?
- **Åtgärd med sociala budskap prövades:**
”Många tycker att den perioden kan vara jobbig men att det vänder snart”
Motiverande och stödjande sms
- **Resultat:**
 - Deltagandet ökade med 21%
 - 12% fler fullföljde utbildningen

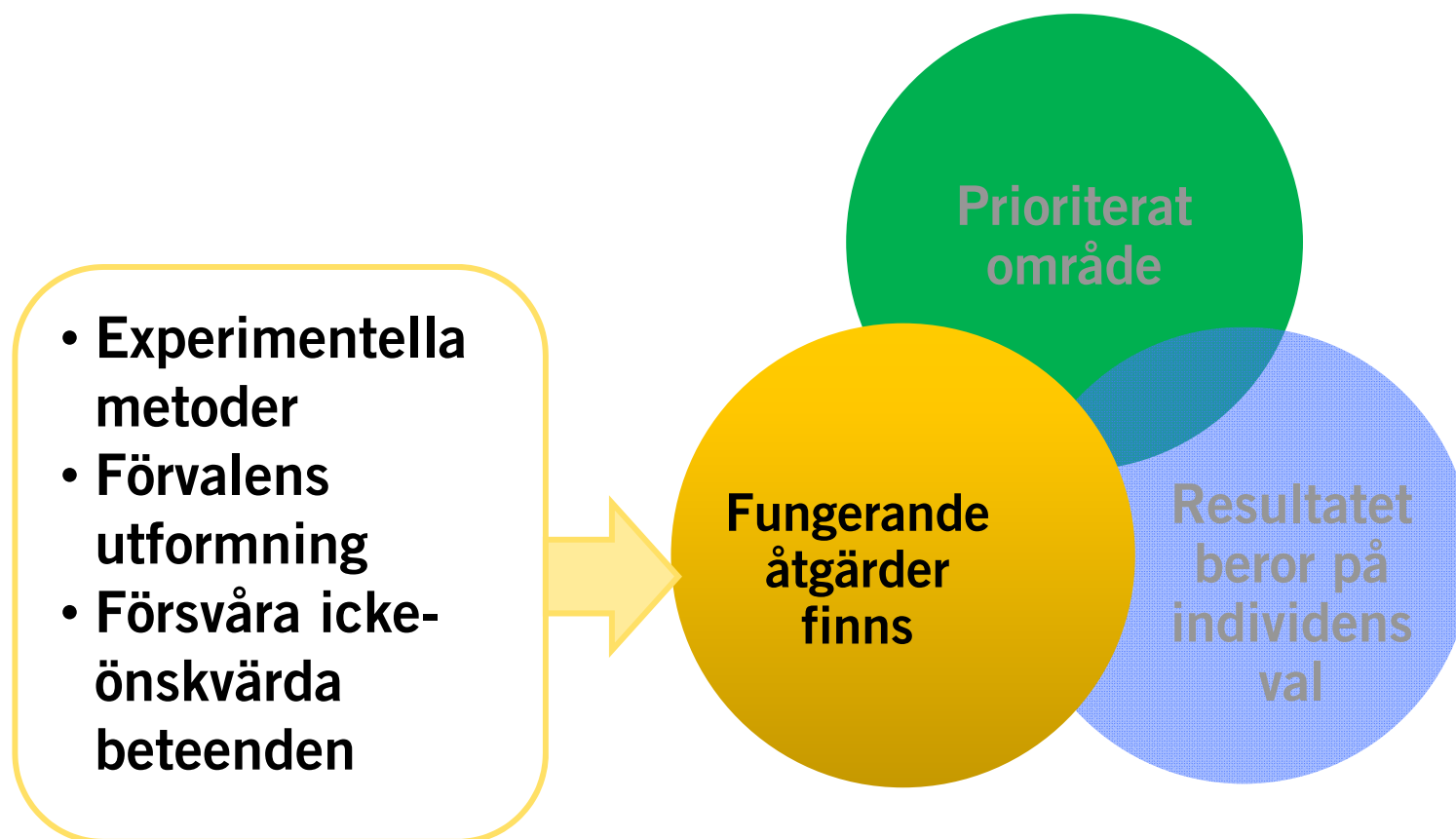
När kan beteendeinsatser användas?

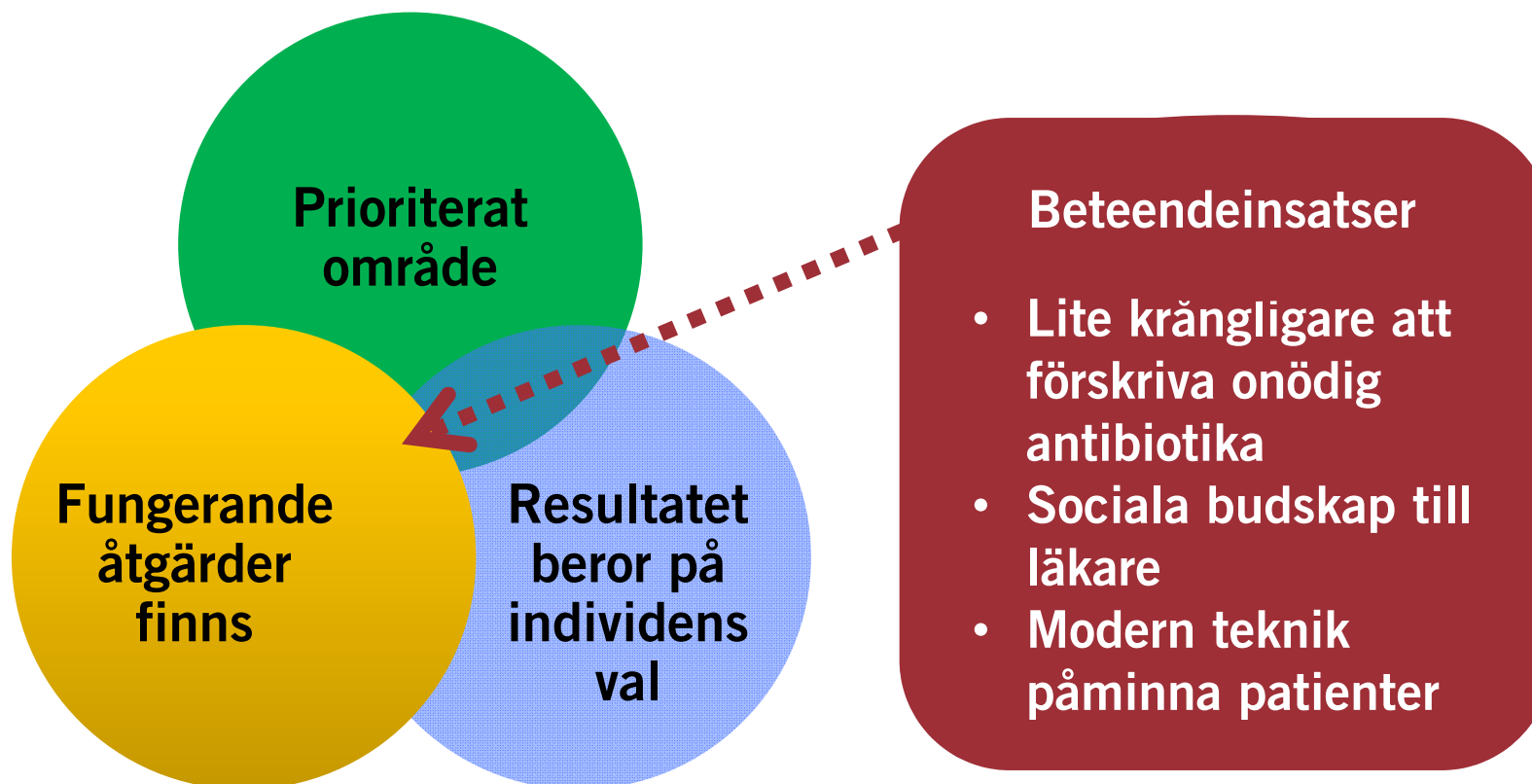
När kan beteendeinsatser användas?

När kan beteendeinsatser användas?

När kan beteendeinsatser användas?

Hur kan ett arbete med beteendeinsatser organiseras?

⇒ **Beteendeinsatser förekommer men görs inte systematiskt**

- **Svensk statsförvaltning är decentraliserad**
- **Samordnande funktion kan behövas**
 - Inrätta ett kansli för att samordna, sprida och utveckla arbetsformer

Slutsatser – finns potential

- **Viktigt med transparens och förtroende**
- **Viktigt att bidra med resultat – vad är mest kostnadseffektivt?**
 - Enkla åtgärder till låg kostnad
 - Förval
 - Modern teknik